

اجاق مراکز توانبخشی معلولان روشن می ماند

■ یاسر مختاری

سوم دسامبر از سوی سازمان ملل متحد به عنوان روز جهانی معلولان نام گذاری شده است. بر اساس تخمین های این سازمان ۱۰ تا ۱۵ درصد جمعیت کشورها را افرادی تشکیل می دهند که درجات مختلفی از معلولیت را دارند. این افراد بیش از هر چیزی نیازمند خدمات کاردرمانی و توانبخشی برای عدم پیشرفت معلولیت، توانمند شدن و رسیدن به استقلال مالی، شغلی و... هستند.

خدمات توانبخشی در ایران از سوی نهادهایی مانند وزارت بهداشت، سازمان بهزیستی، جمعیت هلال احمر و مراکز خصوصی و خیریه ارائه می شود. همزمان با شیوع کووید ۱۹ در کشور، خدمات توانبخشی و کاردرمانی به معلولان نیازمند این خدمات تحت تأثیر این بیماری قرار گرفت. چنانکه بسیاری از مراکز خصوصی در آستانه تعطیلی و ورشکسته شدن قرار گرفتند. از سوی دیگر به دلیل وضعیت اقتصادی کنونی کشور و همزمانی آن با بیماری کرونا و همچنین خارج بودن بسیاری از این خدمات از حمایت های بیمه ای، دیگر توانبخشی از نظر بسیاری از خانواده ها که معلولی نیازمند این خدمات را در خانه دارند به عنوان یک اولویت خارج شده است. این موضوع در کنار تعطیلی مراکز توانبخشی موجب تشدید معلولیت ها و در نتیجه افزایش هزینه های مالی بر خانواده و نظام سلامت کشور می شود.

اهمیت خدمات توانبخشی معلولان موجب شد تا همزمان با این روز جهانی، وزارت بهداشت یک نشست خبری برای مشاور وزیر در امور توانبخشی و رئیس مرکز مدیریت بیماری ها برگزار کند. پرش خبرنگار اسپید در این نشست خبری نیز معطوف به حمایت از مراکز متضرر از کرونا و آخرین وضعیت پوشش بیمه ای خدمات توانبخشی بود.

پوشش کامل خدمات توانبخشی نیازمند تأمین منابع است

به گزارش خبرنگار اسپید، محمدتقی جغتایی، مشاور وزیر بهداشت در امور توانبخشی در رابطه با بیمه خدمات توانبخشی اظهار کرد: «در ماده ۶ قانون حمایت از معلولان آمده است که این خدمات باید تحت پوشش بیمه قرار بگیرد، سازمان برنامه و بودجه باید منابع این کار را تأمین کند. وزیر بهداشت نیز در این زمینه نامه ای نوشته است و امیدواریم منابع لازم برای پوشش کامل خدمات توانبخشی تأمین شود.» وی ادامه داد: «البته بسیاری از خدمات فیزیوتراپی تحت پوشش بیمه های پایه و تکمیلی قرار گرفته است اما پوشش کامل همه خدمات توانبخشی نیازمند تأمین بودجه است و قطعاً انجام آن به علت کاهش هزینه های جانبی به نفع بیمه ها است. البته وزارت بهداشت وظیفه خود را برای تعرفه گذاری این خدمات انجام داده است.»

کاهش ۳۵ درصدی مراجعه به مراکز توانبخشی
مشاور وزیر بهداشت در رابطه با حمایت از مراکز کاردرمانی و توانبخشی در این شرایط کرونایی نیز

جغتایی: پس از شیوع کرونا مراجعات افراد نیازمند خدمات توانبخشی به مراکز دولتی و خصوصی توانبخشی حدود ۳۵ درصد کاهش یافته است. البته دولت تلاش کرده است تا با پرداخت یارانه به این مراکز از زیان آنها بکاهد و اخیراً با تصویب معاونت درمان، قرار شده این یارانه در حد تعرفه های خدمات بخش خصوصی به مراکز بخش خصوصی نیز پرداخت شود. در عین حال بسیاری از خدمات توانبخشی و مشاوره ها و آموزش های آن در ماه های گذشته از طریق فضای مجازی و شبکه های ارتباطی آنلاین به بیماران و معلولان ارائه می شود.»

گفت: «پس از شیوع کرونا مراجعات افراد نیازمند خدمات توانبخشی به مراکز دولتی و خصوصی توانبخشی حدود ۳۵ درصد کاهش یافته است. البته دولت تلاش کرده است تا با پرداخت یارانه به این مراکز از زیان آنها بکاهد و اخیراً با تصویب معاونت درمان، قرار شده این یارانه در حد تعرفه های خدمات بخش خصوصی به مراکز بخش خصوصی نیز پرداخت شود. در عین حال بسیاری از خدمات توانبخشی و مشاوره ها و آموزش های آن در ماه های گذشته از طریق فضای مجازی و شبکه های ارتباطی آنلاین به بیماران و معلولان ارائه می شود.»

سکته مغزی عامل اصلی بیشترین معلولیت ها
جغتایی در ادامه سکته های مغزی را یکی از عوامل اصلی معلولیت ها به ویژه در افراد مسن دانست و گفت: «در آمریکا در سال ۷۵۰ هزار نفر گرفتار سکته مغزی می شوند و در ایران تخمین زده می شود سالیانه بین ۱۲۰ تا ۱۵۰ هزار نفر به سکته مغزی که یکی از عوامل اصلی معلولیت ها است دچار شوند.» وی ادامه داد: «در سال های اخیر با تعریف کد ۷۲۴ در اورژانس و مراکز بهداشتی برای خدمات سریع به افرادی که دچار سکته مغزی می شود از میزان مرگ و میر و عوارض و معلولیت های ناشی از آن

کاسته شده است و موفقیت های بزرگی نیز در این زمینه به دست آمده است.» مشاور وزیر بهداشت یادآور شد: «زندگی شهری و بهبود خدمات درمانی موجب افزایش سن افراد شده و با توجه به افزایش سالمندان میزان نیاز به خدمات توانبخشی در همه دنیا از جمله ایران افزایش یافته است. در همین راستا نیز وزارت بهداشت وظایفی برای خود تعریف کرده است.»

جغتایی افزود: «وظیفه وزارت بهداشت ارائه خدمات پزشکی توانبخشی و نیز خدمات پیشگیری برای جلوگیری از افزایش معلولیت های بدو تولد است. آموزش نیروهای ارائه کننده خدمات توانبخشی از

شادنوش: با یارانه های معاونت درمان وزارت بهداشت برخی از معلولیت ها و بیماری های خاص حمایت می شوند اما این راه ماندگار نیست و به موازات آن در حال مذاکره با بیمه ها هستیم و با توجه به اثربخشی توانبخشی و کاهش سایر هزینه ها، بیمه ها باید به مرور به سمت پوشش بیمه ای خدمات توانبخشی بروند

جمله متخصصان طب فیزیکی، کاردرمان ها و گفتار درمان ها نیز به عهده وزارت بهداشت است. در این زمینه تاکنون ۱۸ هزار نیروی متخصص تربیت شده و خدمات توانبخشی در مراکز بهزیستی، هلال احمر و مطب ها و کلینیک های خصوصی نیز افزایش پیدا کرده است.» وی بیان کرد: «هم اکنون ۷ هزار کلینیک یا مرکز خدمات توانبخشی و ۳۰۴ مطب خصوصی و ۱۲۷ مرکز جامع خدمات توانبخشی از وزارت

بهداشت مجوز دارند، دو بیمارستان توانبخشی نیز در کشور داریم که البته باید افزایش پیدا کنند. ضمن اینکه افزایش تخت های توانبخشی بیمارستان هایکی از مهمترین سیاست های وزارت بهداشت است، برخی از بیمارستان ها این تخت ها را افزایش داده و برخی دیگر در حال انجام این کار هستند.»

جغتایی در ادامه با بیان اینکه ۶۳ درصد همه نوزادان در بدو تولد از نظر اختلالات تکاملی غربالگری می شود، اظهار کرد: «سالانه برای ۹۰۰ هزار نوزاد غربالگری های لازم پیشگیری از معلولیت انجام می شود. برخی خدمات جدید نیز برای پیشگیری از اوتیسم آغاز شده که اکنون در نجف آباد اصفهان ارائه می شود و به زودی در همدان آغاز می شود. به طور کلی این خدمات مسیر توسعه کشوری را طی می کنند. ایجاد مرکز درمانی دمانس یا فراموشی نیز در حال طراحی است.»

مشاور وزیر بهداشت یادآور شد: «با توجه به مراجعه اکثر نوزادان به خانه های بهداشت برای واکسیناسیون و سایر خدمات، اکثر این نوزادان تحت پوشش خدمات غربالگری معلولیت ها قرار می گیرند و از این طریق سالانه از هر ۴۰۰ تا ۵۰۰ تولد یک مورد فلج مغزی و از هر ۱۰۰ تولد یک فرد مبتلا به اوتیسم شناسایی می شود.»

مشاور وزیر بهداشت در امور توانبخشی گفت: «سالانه ۱۱۰ هزار سمعک با ارز دولتی در مراکز خصوصی و دولتی توزیع می شود و هر سال حدود هزار و ۵۰۰ عمل جراحی کاشت حلزون نیز در بیمارستان های منتخب کشور انجام می شود.»

جغتایی افزود: «ارائه خدمات توانبخشی رفاهی یا آموزشی در حیطه وظایف وزارت بهداشت نیست و در اموری از جمله بهبود خدمات ترده معلولان و مناسب سازی معابر شهری سازمان های دیگری مانند شهرداری یا بهزیستی وظیفه دارند.»

ادامه در صفحه ۲۰